

Dokument zasedanja

A9-0421/2023

8.12.2023

POROČILO

o oblikovanju stališča EU o zavezujočem instrumentu OZN o podjetništvu in
človekovih pravicah, zlasti o dostopu do pravnih sredstev in zaščiti žrtev
(2023/2108(INI))

Odbor za zunanje zadeve

Poročevalka: Heidi Hautala

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	13
PRILOGA: SUBJEKTI ALI OSEBE, OD KATERIH JE POROČEVALKA PREJELA PRISPEVEK	15
MNENJE ODBORA ZA RAZVOJ	16
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	22
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	23

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o oblikovanju stališča EU o zavezujočem instrumentu OZN o podjetništvu in človekovih pravicah, zlasti o dostopu do pravnih sredstev in zaščiti žrtev (2023/2108(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju členov 2, 3, 8, 21 in 23 Pogodbe o Evropski uniji (PEU),
- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,
- ob upoštevanju vodilnih načel OZN o podjetništvu in človekovih pravicah (v nadaljevanju: vodilna načela OZN), ki jih je Svet OZN za človekove pravice sprejel s svojo resolucijo št. 17/4 z dne 16. junija 2011,
- ob upoštevanju resolucije Sveta OZN št. 26/9 z dne 26. junija 2014,
- ob upoštevanju posodobljenega osnutka pravno zavezujočega instrumenta, ki ga je 31. julija 2023 razposlal predsednik–poročevalec odprte medvladne delovne skupine (OEIGWG), in revidiranega tretjega osnutka, ki je bil pripravljen na osmi seji,
- ob upoštevanju Konvencije Združenih narodov proti korupciji,
- ob upoštevanju resolucije Generalne skupščine OZN št. 76/300 z dne 28. julija 2022 o človekovi pravici do čistega, zdravega in trajnostnega okolja,
- ob upoštevanju smernic Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) za večnacionalna podjetja o odgovornem poslovnem ravnanju,
- ob upoštevanju resolucije Afriške komisije za človekove pravice in pravice ljudstev o podjetništvu in človekovih pravicah v Afriki z dne 7. marca 2023,
- ob upoštevanju mnenja Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA) z dne 10. aprila 2017 z naslovom *Izboljšanje dostopa do pravnih sredstev na področju poslovnih storitev in človekovih pravic na ravni EU*¹ in njenega poročila z dne 6. oktobra 2020 z naslovom *Poročilo o podjetništvu in človekovih pravicah - dostop do pravnega sredstva*²,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 20. februarja 2023 o prednostnih nalogah EU v forumih OZN za človekove pravice v letu 2023,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. oktobra 2016 o odgovornosti gospodarskih

¹ Agencija Evropske unije za temeljne pravice (2017): „[Izboljšanje dostopa do pravnih sredstev na področju poslovnih storitev in človekovih pravic na ravni EU](#)“.

² Agencija Evropske unije za temeljne pravice (2020): „[Poročilo o podjetništvu in človekovih pravicah - dostop do pravnega sredstva](#)“.

družb za hude kršitve človekovih pravic v tretjih državah³,

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 4. oktobra 2018 o prispevku EU k zavezujočemu instrumentu OZN o nadnacionalnih družbah in drugih podjetjih z nadnacionalnimi značilnostmi v zvezi s človekovimi pravicami⁴,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 18. januarja 2023 o človekovih pravicah in demokraciji v svetu ter politiki Evropske unije na tem področju – letno poročilo 2022⁵ in svojih resolucij o predhodnih letnih poročilih,
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
 - ob upoštevanju mnenja Odbora za razvoj,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A9-0421/2023),
- A. ker EU temelji na spoštovanju človekovega dostojanstva, svobodi, demokraciji, enakosti, pravni državi ter spoštovanju človekovih pravic, kot je določeno v členu 2 PEU; ker morajo njena dejanja na mednarodnem prizorišču temeljiti na teh načelih in upoštevati načelo skladnosti politik za razvoj, kot je zapisano v členu 208 Lizbonske pogodbe;
- B. ker izvajanje agende za trajnostni razvoj do leta 2030 in načela neprezrtja pomeni, da je gospodarski razvoj tesno povezan s socialno pravičnostjo, dobrim upravljanjem in spoštovanjem človekovih pravic;
- C. ker so podjetja glavni akterji v gospodarski globalizaciji, finančnih storitvah in mednarodni trgovini ter morajo upoštevati vse zakone in mednarodne sporazume, ki se uporabljajo, ter človekove pravice; ker lahko podjetja škodljivo vplivajo na človekove pravice, na primer s sodobnim suženjstvom, trgovanjem z ljudmi, prisilnim delom, otroškim delom in drugimi oblikami izkoriščanja delovne sile, razselitvijo, plačami pod pragom revščine ter kršitvami proti sindikatom, pa tudi s škodljivimi vplivi na okolje, vključno z onesnaževanjem, vplivi na podnebne spremembe, degradacijo okolja in izgubo biotske raznovrstnosti, prispevajo k takšnim vplivom ali so z njimi neposredno povezana;
- D. ker lahko gospodarske družbe prispevajo k trajnostnemu razvoju z ustvarjanjem delovnih mest in gospodarskim razvojem ter lahko torej odigrajo pomembno vlogo pri spodbujanju človekovih pravic in okoljskih standardov, pa tudi pri preprečevanju škodljivih vplivov na človekove pravice in okolje;
- E. ker bi morale biti pravice podjetij in vlagateljev uravnotežene z zavezujočimi in izvršljivimi obveznostmi glede spoštovanja človekovih pravic ter delovnega in okoljskega prava;
- F. ker se žrtve kršitev gospodarskih družb pogosto soočajo s številnimi in prekrivajočimi se ovirami pri dostopu do pravnih sredstev, vključno z jamstvi, da se kršitve ne bodo

³ UL C 215, 19.6.2018, str. 125.

⁴ UL C 11, 13.1.2020, str. 36.

⁵ UL C 214, 16.6.2023, str. 77.

ponovile; ker so te ovire še večje za ranljive ali marginalizirane osebe ali skupine; ker se nekaznovanje kršitev človekovih pravic, ki jih zagrešijo nekatera podjetja, v veliki meri še ne obravnava, saj ni trdnega in celovitega regulativnega okvira ter uskladitve na globalni in regionalni ravni;

- G. ker po podatkih indeksa pravic Mednarodne konfederacije sindikatov podjetja po vsem svetu vse pogosteje zlorablajo pravice delavcev, 113 držav pa delavcem odreka pravico, da ustanovijo sindikat ali se mu pridružijo, kar je več kot v letu 2021, ko je bilo takih držav 106; ker je 87 % držav kršilo pravico do stavke, štiri od petih držav pa so onemogočale kolektivna pogajanja;
- H. ker je Svet OZN za človekove pravice 26. junija 2014 sprejel resolucijo, s katero je ustanovil odprto medvladno delovno skupino (OEIGWG), da bi pripravila pravno zavezujoč mednarodni instrument, s katerim se v okviru mednarodnega prava s področja človekovih pravic urejajo dejavnosti mednarodnih gospodarskih družb in drugih podjetij;
- I. ker je odprta medvladna delovna skupina, ki ji od ustanovitve predseduje Ekvador, doslej organizirala devet sej ter več regionalnih in drugih posvetovanj z deležniki, vključno s civilno družbo in zasebnim sektorjem; ker je predsednik delovne skupine julija 2023 pred njeno deveto sejo, ki naj bi potekala od 23. do 27. oktobra 2023, razposlal posodobljen osnutek instrumenta;
- J. ker si EU prizadeva med drugim za ambiciozno zakonodajo o skrbnem pregledu v podjetjih, ki bi bila podlaga za njen pogajalski mandat; ker je predstavnik EU, ki ni imel pogajalskega mandata, na sejah delovne skupine sodeloval le kot opazovalec in prispeval zgolj splošne izjave; ker je bilo poleg tega sodelovanje drugih velikih gospodarstev izven EU v razpravah v preteklih letih ambivalentno;
- K. ker se je nato stališče držav članic EU postopoma razvijalo in več jih je dejavno sodelovalo na zadnjih sejah odprte medvladne delovne skupine; ker sta se Francija in Portugalska pridružili skupini „prijateljev predsednika“ ter mu pomagali pri oblikovanju soglasnih predlogov regionalnih blokov; ker je Svet med svojimi prednostnimi nalogami v forumih za človekove pravice v letu 2023 navedel zavezo, da bo „dejavno sodeloval“ pri razpravah o pravno zavezujočem instrumentu v OZN, ter izrazil pripravljenost za sodelovanje s predsednikom delovne skupine in prijatelji predsednika, da „bi preučili ... sporazumni instrument, s katerim bi lahko učinkovito izboljšali zaščito žrtev in ustvarili enake konkurenčne pogoje na svetovni ravni“;
- L. ker je Parlament večkrat izrazil podporo razpravam v OZN o pravno zavezujočem instrumentu, tudi s sprejetjem več resolucij, v katerih je EU in države članice pozval, naj konstruktivno sodelujejo v pogajanjih;
- M. ker je bila EU v zadnjih letih zelo ambiciozna na področju podjetništva in človekovih pravic ter je začela več zakonodajnih pobud, namenjenih urejanju poslovnih dejavnosti za varstvo človekovih pravic ter okoljskih in podnebnih obveznosti, kot so direktiva o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti, predlog uredbe o prepovedi proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Unije, uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, uredba o konfliktnih mineralih in uredba o baterijah;

- N. ker je več držav članic EU, med drugim Francija, Nemčija in Nizozemska, nedavno sprejelo ali predlagalo zakonodajo o obveznosti skrbnega pregleda, nekatere druge države članice pa razmišljajo, da bi temu sledile; ker je pomembno zagotoviti skladnost med zakonodajo o skrbnem pregledu na ravni držav članic ali EU in pravno zavezujočim instrumentom OZN;
- O. ker so bile v državah, ki niso članice EU, med drugim v Avstraliji, Braziliji, Gani, na Japonskem, v Južni Afriki, Južni Koreji, Kanadi, Mehiki, na Novi Zelandiji, Norveškem, v Švici in ZDA, sprejete regulativne pobude, tudi zakonodaja, o podjetništvu in človekovih pravicah ali pa se o tem razpravlja; ker so številne druge države pripravile nacionalne akcijske načrte za podjetništvo in človekove pravice;
- P. ker osnutek pravno zavezujočega instrumenta vključuje klavzulo o organizaciji za regionalno povezovanje, da bi bila upoštevana vloga EU in njenih držav članic;
- Q. ker je med prizadetimi skupnostmi, domorodnimi ljudstvi, sindikati, pripadniki civilne družbe, akademiki in strokovnjaki po vsem svetu v zvezi z razpravo na ravni OZN o pravno zavezujočem instrumentu zaslediti veliko in še rastoče zanimanje, mobilizacijo in pričakovanja;

Splošne pripombe in mednarodni okvir za podjetništvo in človekove pravice

1. poudarja, da je glede na sedanje razsežnosti globalizacije ter internacionalizacije poslovnih dejavnosti in vrednostnih verig splošna raven uživanja človekovih pravic po vsem svetu med drugim odvisna od ravnanja gospodarskih družb; v zvezi s tem poudarja, kako pomembno je, da se podjetja pri izpolnjevanju svojih obveznosti na področju človekovih pravic lahko zanesejo na dobro javno upravljanje ter celovit in dobro delujoč pravni sistem in okvir;
2. odločno podpira celovito izvajanje mednarodnih standardov o odgovornem poslovnem ravnanju v EU in zunaj nje, da bi se dopolnjevalo in krepilo izvajanje vodilnih načel OZN; poudarja pomembnost vodilnih načel OZN in smernic OECD ter široko podporo zanje; opozarja, da so vodilna načela OZN edini globalni okvir, v katerem je podrobno opredeljena odgovornost gospodarskih družb za preprečevanje in obravnavanje tveganja negativnih učinkov na človekove pravice, povezanih s poslovno dejavnostjo; poudarja, da bi bilo treba pri vsakršnih prizadevanjih za pravno zavezujoč instrument poskrbeti za popolno skladnost s temi standardi;
3. glede na to, da je družbena odgovornost podjetij zgolj prostovoljna in torej ni zajeta v nobenem izvršljivem instrumentu, poudarja, da lahko to povzroči izkrivljanje trga in nelojalno konkurenco za podjetja, ki se odločijo za izpolnjevanje mednarodnih standardov ali za katera veljajo nacionalne ali regionalne obveznosti; priznava, da je bil dosežen napredek, kljub temu pa še vedno prihaja do kršitev človekovih pravic; zato pozdravlja napore za vzpostavitev enakih konkurenčnih pogojev in prizadevanje za globalno podprto zavezo odgovornemu poslovnemu ravnanju; pozdravlja tudi sedanji premik v normativnem razvoju od pobud mehkega prava k zavezujočim standardom;
4. poudarja, da je pomembno odpraviti pravne in regulativne vrzeli, ki jih nekatere podjetja, vključno z vlagatelji, izkoriščajo na račun človekovih pravic in okolja;

5. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da v pravosodnih sistemih prenekaterih držav še vedno obstajajo številne postopkovne, vsebinske in praktične ovire v zvezi z dostopom žrtev do pravnega varstva, vključno s težavami pri določitvi pristojnega sodišča, ovirami glede standardov sodne pristojnosti, kratkimi zakonskimi roki za zastaranje, pretiranimi dokaznimi bremenimi, omejeno ali nejasno odgovornostjo zaradi zapletenih korporativnih struktur, dostopom do pravnega zastopanja in informacij, previsokimi stroški zastopanja v tujini ter drugimi neenakostmi med tožečimi in toženimi strankami; z zaskrbljenostjo ugotavlja tudi, da podjetja v nekaterih primerih ustrahujejo žrtve, ki iščejo pravno varstvo, ali celo nad njimi izvajajo nasilje; poudarja, da se ranljive ali marginalizirane osebe ali skupine, ki morda potrebujejo dodatno pozornost v okviru dejavnosti sodelovanja deležnikov, srečujejo s še večjimi ovirami za enakopravno korist pri plačilih nadomestil ali drugih oblikah nadomestil;
6. poudarja, da je treba vključiti ekstrateritorialno ureditev, ki temelji na matičnih družbah, in žrtvam mednarodnih kršitev človekovih pravic v transnacionalnih podjetjih omogočiti dostop do pravnega varstva v matični državi teh podjetij; zlasti poudarja, da je treba opredeliti jasne obveznosti za transnacionalna podjetja v zvezi z izkoreninjenjem dela otrok in prisilnega dela iz njihovih dobavnih verig in dejavnosti;
7. ponovno izraža odločno podporo delu na razvoju instrumenta, ki ga v imenu OZN opravlja odprta medvladna delovna skupina; ceni delo zaporednih predsednikov skupine iz Ekvadorja pri usmerjanju teh kompleksnih prizadevanj in pozdravlja podporno vlogo skupine „prijatelj predsednika“;
8. poziva predsednika odprte medvladne delovne skupine in države članice OZN, naj poskrbijo, da bodo pogajanja potekala pregledno ter s smiselnim sodelovanjem vseh deležnikov, vključno s civilno družbo, sindikati in predstavniki delavcev ter zasebnim sektorjem, pri čemer je treba ustrezno pozornost nameniti ranljivim deležnikom; poleg tega vztraja, da je pomembno zagotoviti dejavno sodelovanje vseh regij, da bi razvili učinkovit instrument, ki bo odražal raznolikost pravnih, socialnih in gospodarskih razmer po svetu, ki vplivajo na človekove pravice, ter se bo opiral na najboljše prakse, ki se izvajajo na nacionalni in regionalni ravni; spodbuja regionalne organizacije za človekove pravice in gospodarske organizacije, pa tudi javne organe, naj pomagajo olajšati ta splošni angažma;

Sodelovanje EU in držav članic v procesu OZN

9. opozarja, da je EU na podlagi Pogodb zavezana spodbujanju človekovih pravic po vsem svetu in večstranskih rešitev za skupne probleme v okviru OZN, kar pa se v njenem sodelovanju v odprti medvladni delovni skupini s pogajalskim mandatom še ni pokazalo;
10. priznava, da je odprta medvladna delovna skupina edini svetovni in večstranski forum, ki razpravlja o zavezujočih pravilih o podjetništvu in človekovih pravicah, in zato meni, da je bistveno, da EU dejavno sodeluje v tem procesu ter da se ji pri tem pridruži kritična masa drugih članic OZN, da bi dosegli rezultat, ki bo temeljil na soglasju in bo deležen široke svetovne podpore;
11. poudarja, da je najnovejši normativni razvoj na ravni EU na področju podjetništva in človekovih pravic pomemben začetni korak k rešitvi problematike pravnega varstva in

pravic žrtev, ki so v središču zavezujočega pravnega instrumenta kot osrednje pogodbe na področju človekovih pravic; v zvezi s tem poudarja dopolnilno naravo, cilje in obseg obeh normativnih poti, ki bosta delovali na različnih ravneh, pa tudi, da je potrebna njuna usklajenost;

12. meni, da bi se morala EU dejavno udeleževati v sedanjih pogajanjih, zlasti za nadaljnji razvoj osnutka pravno zavezujočega instrumenta, ter se pri tem osredotočiti na žrtve kršitev, povezanih z dejavnostmi podjetij, v vsej vrednostni verigi, odpravljanje ovir za dostop do pravnega varstva in učinkovitih pravnih sredstev, zagotavljanje enakih konkurenčnih pogojev in pravne varnosti za podjetja ob upoštevanju posebne narave malih in srednjih podjetij (MSP) ter izboljšanje sodelovanja z opiranjem na mednarodne perspektive in dobro prakso; meni, da bi to udeleževanje na koncu prispevalo k boljšemu izvajanju in uveljavljanju človekovih pravic v mednarodnem okolju, v enaki meri pa bi prispevalo k enakim konkurenčnim pogojem na mednarodni ravni ter vzpostavitvi globalnega instrumenta, ki bi ga široko podprle in ratificirale države v vseh regijah, med drugimi tudi v Evropski uniji, in bi ostal pomemben v luči spreminjajočih se groženj človekovim pravicam;
13. pozdravlja zavezo Sveta, da bo EU okrepila svoj angažma in dejavno sodelovala v odprti medvladni delovni skupini; vendar meni, da je edini smiseln in oprijemljiv način za uresničitev te izražene zaveze sprejetje mandata EU za pogajanja; zato poziva Svet, naj čim prej sprejme ambiciozen mandat za pogajanja, da bo lahko EU dejavno sodelovala v pogajanjih in tako oblikovala prihodnji pravno zavezujoči instrument; poudarja, da si mora EU v svojem stališču prizadevati za stroge določbe v zvezi z mehanizmi izvrševanja in spremljanja, pa tudi v zvezi z dostopom do pravnega varstva za tiste, ki so jih prizadele kršitve;
14. poziva države članice, naj bodo medtem v tem procesu posamično dejavne ter naj ves čas pogajanj usklajujejo svoja stališča, da bodo zagovarjale trdno, skupno in jasno stališče EU ter na konstruktiven način predstavile zakonodajne pobude za ureditev poslovnih dejavnosti na področju človekovih pravic in podnebnih obveznosti, obenem pa pokazale, da cenijo napredek, ki je bil dosežen doslej; pričakuje proaktivno in konstruktivno vlogo Evropske službe za zunanje delovanje (ESZD) in Komisije, zlasti delegacije EU pri OZN v Ženevi, v tem procesu;
15. poziva Komisijo, ESZD in države članice, naj proaktivno sodelujejo z vsemi partnerskimi državami ter naj to temo vključijo v svoje dialoge z državami, ki niso članice EU, in regionalnimi organizacijami, zlasti v strukturirane dialoge EU o človekovih pravicah; spodbuja EU, naj se poveže s ključnimi partnerji, ki razvijajo lastne okvire za podjetništvo in človekove pravice na nacionalni ravni, kot sta Brazilija in Japonska, ali na regionalni ravni, kot sta Afriška komisija za človekove pravice in pravice ljudstev ter Medameriška komisija za človekove pravice;

Elementi za stališče EU o pravno zavezujočem instrumentu

16. pozdravlja posodobljeni osnutek pravno zavezujočega instrumenta, ki je bil objavljen julija 2023, in meni, da je trdna in obetavna podlaga za napredek pogajanj, hkrati pa priznava, da ga je treba izboljšati ter uskladiti z vodilnimi načeli OZN, smernicami OECD in drugimi mednarodnimi standardi;

17. meni, da bi se morala EU zavzemati za tak pravno zavezujoči instrument, ki bo združljiv s sedanjim normativnim razvojem na ravni EU in ga dopolnjeval ter bo tako prispeval k oblikovanju skladnejšega globalnega pravnega okvira za podjetništvo in človekove pravice;
18. podpira široko področje uporabe pravno zavezujočega instrumenta, s čimer bi se zagotovilo uveljavljanje odgovornosti po vseh svetovnih vrednostnih verigah; meni, da bi s tem, ko bi državam pogodbenicam omogočili, da v svojih nacionalnih zakonodajah razlikujejo med tem, kako podjetja, zlasti MSP, izpolnjujejo obveznosti preprečevanja na podlagi pravno zavezujočega instrumenta, sorazmerno z velikostjo podjetja, sektorjem, lastništvom, okvirom delovanja ter resnostjo vpliva na človekove pravice, zagotovili pomemben manevrski prostor za prilagajanje držav, to pa bi bilo skladno z univerzalnim področjem uporabe vodilnih načel OZN; poudarja, da so mikro, mala in srednja podjetja v številnih regijah sveta pogosto gonilna sila lokalnega gospodarstva; poudarja, da mikro, mala in srednja podjetja predstavljajo 90 % vseh podjetij, od 60 do 70 % delovnih mest in 50 % bruto domačega proizvoda po vsem svetu; ponovno opozarja, kako pomembno je poskrbeti, da bodo obveznosti in zahteve v instrumentu sorazmerne z velikostjo, viri in vplivom podjetij, ter poziva EU, naj v pogajanjih o instrumentu zagotovi zaščitne ukrepe za mikro, mala in srednja podjetja;
19. meni, da bi bilo treba poslovne dejavnosti razumeti v skladu z vodilnimi načeli OZN;
20. vztraja, da bi moral pravno zavezujoči instrument v skladu z univerzalnostjo in nedeljivostjo človekovih pravic zajemati široko paleto mednarodnih instrumentov, med drugim Splošno deklaracijo o človekovih pravicah, vse temeljne mednarodne pogodbe o človekovih pravicah in temeljne konvencije Mednarodne organizacije dela;
21. obžaluje, da je bilo v zadnjem osnutku pravno zavezujočega instrumenta iz področja njegove uporabe črtanih več sklicevanj na okolje in podnebne spremembe, med drugim v zvezi z odgovornostjo; meni, da bi si morale EU in države članice prizadevati za vključitev vpliva poslovnih dejavnosti na okolje in podnebje v področje uporabe pravno zavezujočega instrumenta, in sicer v skladu z zakonodajo, politikami in cilji EU na tem področju, da bi torej pravno zavezujoči instrument odseval vse jasnejše zavedanje o vplivu poslovnih dejavnosti, povezanem s podnebnimi spremembami in degradacijo okolja, ter posledično njihovem vplivu na človekove pravice;
22. poudarja, da bi moral pravno zavezujoči instrument zagotavljati ambiciozen, celovit, odziven in obvezen okvir za preprečevanje kršitev človekovih pravic s strani gospodarskih družb, predvsem z določitvijo obveznosti za države pogodbenice, da sprejmejo ustrezne in učinkovite zakonodajne, regulativne in druge ukrepe za preprečevanje kršitev gospodarskih družb ter za uveljavitev izvajanja skrbnega pregleda v zvezi z okoljem in spoštovanja človekovih pravic v vseh podjetjih; v zvezi s tem ugotavlja, da bi bila prožnost, ki bi državam pogodbenicam omogočila, da okvire za preprečevanje prilagodijo svojim pravnim sistemom, ne da bi posegale v primarnost človekovih pravic, ključni dejavnik pri zagotovitvi širokega pristopa k pravno zavezujočemu instrumentu;
23. poziva EU in države članice, naj v skladu z določbami iz vodilnih načel OZN zagotovijo, da bo okvir za preprečevanje kršitev v pravno zavezujočem instrumentu

gospodarske subjekte spodbujal k izvajanju okrepljenega skrbnega pregleda v zvezi z dejavnostmi na območjih, kjer je tveganje hudih kršitev človekovih pravic večje, kot so konfliktna območja ali ozemlja, ki so pod okupacijo ali so bila prisvojena, tudi tako, da se v področje uporabe instrumenta dodajo sklicevanja na mednarodno humanitarno pravo, mednarodno kazensko pravo in mednarodno običajno pravo; meni, da bi moral pravno zavezujoči instrument obravnavati tudi vidike, povezane z dejavnostmi gospodarskih družb na območjih, ki so jih prizadele nesreče, ali v skupnostih, ki so ranljive za posledice podnebnih sprememb, saj v okviru podnebne krize postajajo vse bolj pomembni;

24. meni, da je obveznost podjetij, da izvajajo pristop na podlagi tveganja ter redne ocene učinka na človekove pravice pred in med poslovanjem ter da upoštevajo potrebe tistih, ki so bolj izpostavljeni tveganju, še posebej pomemben element okvira za preprečevanje v pravno zavezujočem instrumentu, med drugim z vključevanjem vidika enakosti spolov, pa tudi z upoštevanjem vprašanj v zvezi s skupinami, ki jim grozi ranljivost ali marginalizacija, kot so domorodne in tradicionalne skupnosti, manjšine ter zagovorniki človekovih pravic in okoljevarstveniki;
25. poziva, naj pravno zavezujoči instrument prizadetim deležnikom zagotovi osrednjo vlogo, zlasti z obveznostjo, da se pri izvajanju zakonodaje, politik in drugih ukrepov spodbuja dejavno in smiselno sodelovanje ustreznih deležnikov, med drugim sindikatov, nevladnih organizacij, domorodnih ljudstev in organizacij v skupnostih, pa tudi zasebnega sektorja, posebna pozornost pa naj bo namenjena dostopu do pravnega varstva in pravnih sredstev;
26. poziva, naj se v pravno zavezujoči instrument vključi opredelitev dejavnega in smiselnega sodelovanja ustreznih deležnikov, med drugim z rednim interaktivnim udeleženjem v dobri veri in ustreznim ukrepanjem, vključno z opredelitvijo in odstranitvijo morebitnih ovir za sodelovanje ter zagotavljanjem varne udeležbe deležnikov brez strahu pred povračilnimi ukrepi;
27. poudarja, kako pomembno je, da EU in države članice zagotovijo, da bo pravno zavezujoči instrument vključeval dolžnost zaščite in varstva pravic zagovornikov človekovih pravic, okoljevarstvenikov, novinarjev, delavcev in domorodnih ljudstev ter drugih marginaliziranih skupin, ter da je treba te skupine upoštevati pri vseh vidikih instrumenta; vztraja zlasti, da je pomembno vanj vključiti načelo prostovoljnega soglasja domorodnih ljudstev po predhodnem obveščanju;
28. poziva EU in države članice, naj podprejo vključitev boja proti korupciji v pravno zavezujoči instrument v skladu s konvencijo OZN proti korupciji, ob upoštevanju, da korupcija omogoča, ohranja in institucionalizira kršitve človekovih pravic;
29. je zaskrbljen zaradi tveganj izbire najugodnejšega sodišča in njenega vpliva na enake konkurenčne pogoje, tudi v okviru EU; poziva k vzpostavitvi instrumentov na ravni EU za ublažitev teh tveganj, vključno z mehanizmom spremljanja; zato poudarja, da je treba zagotoviti, da bodo države izvajale čvrste in učinkovite mehanizme za spremljanje izvrševanja in skladnosti, ki pa bodo tudi praktični in sorazmerni; poleg tega vztraja, da morajo države pogodbenice redno in poglobljeno poročati o teh vidikih; v zvezi s tem opozarja na morebitno vlogo postopkov, sprejetih za pripravo nacionalnih akcijskih

načrtov za podjetništvo in človekove pravice; ugotavlja, da bi moral mandat EU zagotoviti takšno oblikovanje zahtev, da jih bo mogoče uskladiti z veljavno zakonodajo EU na tem področju;

30. pričakuje, da bodo EU in države članice v skladu s svojo zavezo o zaščiti žrtev, boju proti nekaznovanju in spoštovanju vodilnih načel OZN v okviru pravno zavezujočega instrumenta spodbujale stroge določbe o dostopu do pravnega varstva, vključno z dostopom do pravnih sredstev na ravni držav;
31. poudarja, da morajo določbe pravno zavezujočega instrumenta o pravicah žrtev in imetnikov pravic opredeliti sredstva za zagotavljanje pravic do pravičnega, ustreznega, hitrega, nediskriminatornega, primernega in spolu prilagojenega dostopa do pravnega varstva, individualnih ali kolektivnih odškodnin in učinkovitega pravnega sredstva v zvezi s kršitvami človekovih pravic, ki jih povzroči oziroma h katerim prispeva poslovanje podjetij; ugotavlja, da bi to moralo vključevati pravico do kolektivne odškodnine, dostop do pravne pomoči, pravico do izjave v vseh fazah postopkov, dostop do informacij, ki jih imajo podjetja, kakor je opredeljeno v zadevnih jurisdikcijah, ter zaščito pred povračilnimi ukrepi in ponovno viktimizacijo; meni, da bi bilo treba v osnutku predvideti mehanizme za olajšanje dokaznega bremena žrtev, da bi okrepili njihovo pravico do dostopa do pravnih sredstev; meni tudi, da bi morale države pogodbenice v nujnih primerih dovoliti sprejetje začasnih ukrepov ali ukrepov zavarovanja;
32. vztraja, da bi moral pravno zavezujoči instrument vključevati dolžnost držav pogodbenic, da razvijejo celovit in ustrezen sistem pravne odgovornosti, s katerim se bo mogoče odzivati na potrebe žrtev, kar zadeva pravna sredstva, in bo sorazmeren z resnostjo kršitev, obenem pa ne bo spodbujal nepoštenih zahtevkov; vztraja tudi, da bi morali biti v pravno zavezujočem instrumentu določeni pogoji, pod katerimi je mogoče ustrezno določiti odgovornost podjetij za škodo, za katero so dogovorna;
33. vztraja, da bi moral pravno zavezujoči instrument obravnavati praktične in postopkovne ovire, s katerimi se soočajo žrtve kršitev gospodarskih družb, ko iščejo pravico, med drugim z obravnavanjem izzivov, s katerimi se soočajo sodišča pri uveljavljanju pristojnosti v različnih primerih, in zagotavljanjem, da so zastaralni roki ustrezni in ne neupravičeno omejevalni; vztraja, da je treba v zvezi s tem ustrezno pozornost posvetiti ranljivim ali marginaliziranim osebam ali skupinam;
34. pozdravlja predlog, da se v okviru pravno zavezujočega instrumenta ustanovi mednarodni sklad za žrtve, ki bi zagotavljal pravno in finančno pomoč žrtvam, ki iščejo dostop do pravnih sredstev;
35. Vztraja, da bi morala biti v pravno zavezujočem instrumentu na konferenco pogodbenic prenesena zadostna pooblastila za vzpostavitev mehanizmov za spremljanje izvajanja instrumenta in pripravo priporočil za morebitne nadaljnje ukrepe; meni, da bi moral biti odbor, ustanovljen s pravno zavezujočim instrumentom, pooblaščen za sprejemanje in obravnavanje sporočil ter pritožb posameznikov, skupnosti ali njihovih predstavnikov o kršitvah človekovih pravic s strani podjetij, ki so zajete v pravno zavezujočem instrumentu in so v nasprotju z njegovimi določbami, in o kršitvah katere koli pravice iz pravno zavezujočega instrumenta, ki so jih zagrešile države pogodbenice;

36. poziva Komisijo, naj okrepi finančno in tehnično podporo nacionalnim organom v državah, ki niso članice EU, na področju podjetništva in človekovih pravic, zlasti (i) s sprejetjem in izvajanjem nacionalnih akcijskih načrtov v skladu z vodilnimi načeli OZN, (ii) z oblikovanjem zunajsodnih mehanizmov, kot so uradi varuhov človekovih pravic ali nacionalne kontaktne točke, (iii) z zakonodajnimi pobudami za zaščito žvižgačev in ureditev poslovnih dejavnosti na področju človekovih pravic in podnebnih obveznosti ter (iv) s spodbujanjem in zagotavljanjem dostopnih in učinkovitih pravnih sredstev za žrtve; spodbuja Komisijo, naj okrepi podporo organizacijam civilne družbe na teh področjih;

o

o o

37. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, predsedniku Sveta OZN za človekove pravice in predsedniku odprte medvladne delovne skupine.

OBRAZLOŽITEV

Podjetja so glavni akterji v gospodarski globalizaciji, finančnih storitvah in mednarodni trgovini ter morajo upoštevati vse zakone in mednarodne sporazume, ki se uporabljajo, ter človekove pravice. Utegnejo namreč škodljivo vplivati na človekove pravice in okolje, prispevati k takšnim vplivom ali pa so z njimi neposredno povezana. Gospodarske družbe lahko odigrajo pomembno vlogo tudi pri spodbujanju človekovih pravic, demokracije in dobrega upravljanja, okoljskih standardov in družbene odgovornosti podjetij.

Žrtve kršitev gospodarskih družb se soočajo s številnimi in prekrivajočimi se ovirami pri dostopu do pravnih sredstev. Nekaznovanje kršitev človekovih pravic, ki jih zagrešijo mednarodna podjetja, se v veliki meri še ne obravnava, saj ni trdnega in celovitega regulativnega okvira ter uskladitve na globalni in regionalni ravni.

EU je v zadnjih letih sprožila številne zakonodajne pobude za ureditev poslovnih dejavnosti v zvezi s človekovimi pravicami ter obveznostmi, ki zadevajo okolje in podnebje, zlasti s predlogom direktive EU o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti, uredbo o prepovedi proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, ter številnimi sektorskimi pobudami, vključno z uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, uredbo o konfliktnih mineralih in akti o kritičnih surovinah.

Nekaj držav članic EU (Francija, Nemčija in Nizozemska) je nedavno sprejelo zakonodajo o obveznem izvajanju skrbnega pregleda, več drugih držav članic pa razmišlja, da bi temu sledile.

Zunaj EU so bile sprejete regulativne pobude, tudi zakonodaja, o podjetništvu in človekovih pravicah ali pa se o temu razpravlja, denimo v Avstraliji, Braziliji, ZDA, na Japonskem, Norveškem, Novi Zelandiji, v Kanadi, Mehiki, Južni Afriki, Gani in Švici. Številne druge države pa so pripravile nacionalne akcijske načrte za podjetništvo in človekove pravice.

Na ravni Organizacije združenih narodov je Svet OZN za človekove pravice 26. junija 2014 sprejel resolucijo, s katero je ustanovil odprto medvladno delovno skupino (OEIGWG), da bi pripravila pravno zavezujoč mednarodni instrument, s katerim se v okviru mednarodnega prava s področja človekovih pravic urejajo dejavnosti mednarodnih družb in drugih podjetij.

Delovna skupina se je doslej sestala na osmih sejah ter opravila več regionalnih in drugih posvetovanj z deležniki. Njen predsednik je julija 2023, pred deveto sejo delovne skupine, načrtovano od 23. do 27. oktobra 2023, razposlal posodobljen osnutek instrumenta.

Stališče EU in držav članic, kar zadeva delo odprte medvladne delovne skupine, se je spremenilo. Sprva so vse države članice EU, ki so bile takrat članice Sveta OZN za človekove pravice, glasovale proti resoluciji, s katero se je začel pogajalski proces o zavezujočem pravnem instrumentu, in predstavnik EU, ki ni imel pogajalskega mandata, je na sejah delovne skupine sodeloval le kot opazovalec in prispeval zgolj splošne izjave.

Nato pa se je stališče držav članic EU postopoma razvijalo in več jih je dejavno sodelovalo na zadnjih sejah odprte medvladne delovne skupine; Francija in Portugalska sta se pridružili skupini „prijateljev predsednika“. Poleg tega je Svet med svojimi prednostnimi nalogami v forumih za človekove pravice v letu 2023 navedel zavezo, da bo „dejavno sodeloval“ pri razpravah o pravno zavezujočem instrumentu v OZN, ter izrazil pripravljenost za sodelovanje s predsednikom delovne skupine in prijatelji predsednika, da „bi preučili (...) sporazumni instrument, s katerim bi lahko učinkovito izboljšali zaščito žrtev in ustvarili enake

konkurenčne pogoje na svetovni ravni“.

Med prizadetimi skupnostmi, domorodnimi ljudstvi, sindikati, pripadniki civilne družbe, akademiki in strokovnjaki po vsem svetu je v zvezi z razpravo na ravni OZN o pravno zavezujočem instrumentu zaslediti veliko in še rastoče zanimanje, mobilizacijo in pričakovanja.

Parlament je dosledno, tudi v številnih resolucijah, podpiral razprave o zavezujočem pravnem instrumentu v OZN. Glede na to, da pogajanja o zavezujočem pravnem instrumentu pridobivajo zagon, se zdi pomembno izpostaviti, kakšno je stališče sedanjega sklica Parlamenta, ob upoštevanju zadnjih sprememb na ravni EU in OZN, ter ponovno poudariti, da mora EU sprejeti ambiciozen mandat za pogajanja, da bi lahko odločno sodelovala v razpravah.

**PRILOGA: SUBJEKTI ALI OSEBE,
OD KATERIH JE POROČEVALKA PREJELA PRISPEVEK**

V skladu s členom 8 Priloge I Poslovnika poročevalka izjavlja, da je pri pripravi poročila do njegovega sprejetja v odboru prejela prispevke od naslednjih subjektov ali oseb:

Subjekt in/ali oseba
Višji pravni svetovalec, Evropski center za ustavne in človekove pravice (ECCHR)
Uradnik za regulacijo podjetij, CIDSE
Glavni svetovalec in višji raziskovalec, danski inštitut za človekove pravice
Referent, ESZD
Referent za pravne zadeve in politiko, GD JUST, Evropska komisija
Svetovalec, Mednarodna organizacija delodajalcev
Svetovalec, Stalno predstavništvo Portugalske pri EU

Priprava tega seznama je v izključni pristojnosti poročevalke.

25.10.2023

MNENJE ODBORA ZA RAZVOJ

za Odbor za zunanje zadeve

o oblikovanju stališča EU o zavezujočem instrumentu OZN o podjetjih in človekovih pravicah, zlasti o dostopu do pravnih sredstev in zaščiti žrtev (2023/2108(INI))

Pripravljavec mnenja: Miguel Urbán Crespo

POBUDE

Odbor za razvoj poziva Odbor za zunanje zadeve kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker EU temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države ter človekovih pravic, kot je določeno v členu 2 Pogodbe o Evropski uniji; ker morajo njena dejanja na mednarodnem prizorišču temeljiti na teh načelih in upoštevati načelo skladnosti politik za razvoj, kot je zapisano v členu 208 Lizbonske pogodbe;
- B. ker izvajanje agende za trajnostni razvoj do leta 2030 in načela neprezrtja pomeni, da je gospodarski razvoj tesno povezan s socialno pravičnostjo, dobrim upravljanjem in spoštovanjem človekovih pravic;
- C. ker imajo žrtve kršitev, ki jih zagrešijo podjetja, številne težave pri dostopu do pravnih sredstev; ker se večinoma ne ukrepa proti nekaznovanju kršitev človekovih pravic, ki jih zagrešijo transnacionalna podjetja, saj na globalni ravni ni trdnega in celovitega regulativnega okvira;
- D. ker so žrtve teh kršitev človekovih pravic pretežno revne in ranljive osebe;
 1. obžaluje, da vodilna načela OZN o podjetništvu in človekovih pravicah, (v nadaljevanju besedila: vodilna načela OZN) niso vključena v izvršljive instrumente; opozarja, da je slabo izvajanje vodilnih načel OZN in drugih mednarodno priznanih standardov, kot so smernice OECD za večnacionalna podjetja, v veliki meri posledica njihove nezavezujoče narave;
 2. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da obstaja nesorazmerje med pravicami in obveznostmi transnacionalnih podjetij, zlasti v pogodbah o zaščiti naložb, kjer imajo vlagatelji široke pravice, ki jih ne spremljajo nujno zavezujoče in izvršljive obveznosti v smislu spoštovanja človekovih pravic, ter delovne in okoljske zakonodaje;

3. poudarja, da je treba nujno odobriti zavezujoče in izvršljive mednarodne norme za urejanje dejavnosti transnacionalnih podjetij in njihovih globalnih vrednostnih verig; poudarja, da se velik del kršitev človekovih, delavskih in okoljskih pravic dogaja v številnih transnacionalnih podjetjih, ki imajo sedež na svetovnem severu, poslujejo pa v državah v razvoju;
4. opozarja, da podjetja po vsem svetu vse pogosteje zlorablajo pravice delavcev in da je po indeksu pravic Mednarodne konfederacije sindikatov 113 držav delavcem odvzelo pravico, da ustanovijo sindikat ali se mu pridružijo, kar je več kot v letu 2021, ko je bilo takih držav 106, 87 % držav je kršilo pravico do stavke, štiri od petih državah pa so blokirale kolektivna pogajanja;
5. opozarja, da kršitve človekovih, delavskih in okoljskih pravic, ki jih zagrešijo transnacionalna podjetja, nesorazmerno prizadenejo ljudi v državah v razvoju, zlasti domorodne in tradicionalne skupnosti, male kmete in druge male proizvajalce hrane, ženske, zagovornike človekovih pravic, delavce, manjšine in druge ranljive skupine; ugotavlja, da so te kršitve še hujše zaradi korupcije in pogosto ostanejo nekažnovane, kot kažejo simbolični primeri Mariana in Brumadinho (Brazilija), Rana Plaza (Bangladeš), Marikana (Južna Afrika) in Chevron-Texaco (Ekvador); poziva k spodbujanju preglednosti, tako da se od transnacionalnih podjetij zahteva, da razkrijejo ustrezne informacije o svojem delovanju, vplivu na človekove pravice in ukrepih, sprejetih za njihovo obravnavo, ter zagotovijo dostop do pravnega varstva, s posebnim poudarkom na socialni razsežnosti ter manjšinah in drugih ranljivih skupinah, ter učinkovitem pravnem sredstvu za žrtve kršitev in zlorab človekovih pravic;
6. poudarja, da so mikro, mala in srednja podjetja v številnih regijah sveta pogosto gonilna sila lokalnega gospodarstva; poudarja, da mikro, mala in srednja podjetja predstavljajo 90 % podjetij, od 60 do 70 % delovnih mest in 50 % bruto domačega proizvoda po vsem svetu; ponovno poudarja, kako pomembno je zagotoviti enake konkurenčne pogoje, in poziva Komisijo, naj v pogajanjih o instrumentu zagotovi zaščitne ukrepe in izjeme za mikro, mala in srednja podjetja;
7. poziva Svet, naj sprejme ambiciozen mandat za Komisijo, da bo v celoti vključena v pogajanja o pravno zavezujočem instrumentu OZN o transnacionalnih podjetjih in človekovih pravicah v skladu s cilji, določenimi v resoluciji Sveta OZN za človekove pravice 26/9 z dne 14. julija 2014, ki je podlaga za ta pogajanja; poudarja, da bi bilo treba s pogajanjem in mandatom EU zagotoviti sodelovanje z uveljavljenimi in potencialnimi partnerji na področju podjetništva in človekovih pravic ter smiselno sodelovanje z deležniki, na katere vpliva pogodba, vključno z mednarodnimi organizacijami, sindikati in drugimi predstavniki delavcev ter organizacijami civilne družbe; poleg tega poudarja, da je treba v celotnem procesu sprejeti pristop, ki bo upošteval različnost spolov, saj kršitve človekovih pravic niso spolno nevtralne in se jih ne bi smelo obravnavati kot take; poudarja, da je treba okrepiti diplomacijo in ugled EU kot verodostojne partnerice ter zagovornice človekovih in okoljskih pravic; poudarja, da mora stališče EU za izpolnitev tega cilja temeljiti na primarnosti človekovih pravic ter vsebovati čvrste mehanizme izvrševanja in spremljanja (vključno z zahtevami glede poročanja in rednimi pregledi za zagotavljanje skladnosti), dostop do pravnega varstva za tiste, ki so jih prizadele kršitve človekovih pravic, ter določbe o skupni in solidarni odgovornosti za transnacionalna podjetja in njihove vrednostne verige, ki so drugačne in

neodvisne od držav; poziva Komisijo, naj se v celoti vključi v prihodnja pogajanja o zavezujoči pogodbi OZN o podjetjih in človekovih pravicah ter zagotovi široko vsebinsko področje uporabe, ki bo zajemalo vse mednarodno priznane človekove pravice, vključno s temeljnimi pravicami delavcev in sindikatov, kot so opredeljene v ustreznih mednarodnih delovnih standardih in temeljijo na vseh ustreznih konvencijah OZN; ugotavlja, da bi se morale sicer države članice lotiti tega procesa posamično;

8. poudarja, kako pomembno je, da področje uporabe pravno zavezujočega instrumenta, o katerem potekajo pogajanja, zajema vsa transnacionalna podjetja in druga podjetja transnacionalnega značaja, kot je določeno v resoluciji 26/9 in njihove dejavnosti, ki jih izvajajo povezane družbe, odvisne družbe, zastopniki, dobavitelji, partnerji, skupna podjetja in dejanski lastniki; vendar je zaskrbljen, ker na mednarodni ravni še vedno obstajajo številne vrzeli v upravljanju, in poziva k nadaljevanju večstranskega sodelovanja, da bi bilo sporočilo sedanjim in potencialnim partnerjem pri sodelovanju usklajeno;
9. poudarja, da je treba vključiti ekstrateritorialno ureditev, ki temelji na matičnih družbah, in žrtvam mednarodnih kršitev človekovih pravic v transnacionalnih podjetjih omogočiti dostop do pravnega varstva v matični državi teh podjetij; zlasti poudarja, da je treba opredeliti jasne obveznosti za transnacionalna podjetja v zvezi z izkoreninjenjem dela otrok in prisilnega dela iz njihovih dobavnih verig in dejavnosti;
10. poudarja, da mora tak pravno zavezujoč instrument za učinkovito zaščito žrtev in zagotavljanje dostopa do pravnega varstva med drugim predvidevati svobodno, predhodno in informirano privolitev za dejavnosti, ki izhajajo iz domorodnih ozemelj, smiselno posvetovanje s prizadetimi posamezniki in skupnostmi ter njihovo sodelovanje v postopkih odločanja, povezanih z dejavnostmi transnacionalnih podjetij, ki lahko vplivajo na njihovo življenje in preživetje, pravico do zavrnitve, obrnjeno dokazno breme, mehanizme za zagotavljanje ekstrateritorialne pristojnosti, kot je jurisdikcija nujnosti (*forum necessitatis*), prepoved zavrnitve pristojnosti (*forum non conveniens*), obveznosti mednarodnega sodelovanja za izvrševanje tujih sodb, pravico do obveščeniosti in pravico do popolne odškodnine; poudarja, da se pravica do popolne odškodnine nanaša tako na postopek zagotavljanja pravnih sredstev žrtvam, njihovim družinam ali prizadetim skupnostim zaradi kršitev človekovih, delavskih ali okoljskih pravic, ki so jih utrpeli, kot na vsebinske rezultate, s katerimi se lahko preprečijo ali odpravijo negativne posledice kršitev; poudarja, da mora biti odškodnina ustrezna, učinkovita, hitra in sorazmerna z resnostjo kršitev in nastalo škodo, v vsakem primeru pa mora biti prilagojena posebnim okoliščinam in pogojem imetnika pravic;
11. meni, da sporazum z uvedbo obveznosti glede potrebne skrbnosti v zvezi s človekovimi pravicami ter okoljem in podnebjem na svetovni ravni krepi učinkovitost prihodnje direktive EU o primerni skrbnosti podjetij glede trajnostnosti in ustvarja podobno visoke standarde po vsem svetu; v zvezi s tem poudarja, da bi moral biti pristop k predlogu direktive o primerni skrbnosti podjetij glede trajnostnosti celovitejši in bolj vključujoč; poleg tega je prepričan, da bi se s pogodbo OZN lahko uveljavile pomembne določbe za izboljšanje pravnega varstva prizadetih ljudi, s čimer bi direktiva EU pridobila na veljavi;
12. poudarja, da imajo zagovorniki človekovih pravic, skupine, organizacije in sindikalni

aktivisti velik pomen in da je pomembno, da se v pogodbo izrecno vključi priznanje pravice do obrambe človekovih in okoljskih pravic ter pravic delavcev z izrecnim sklicevanjem na pravice zagovornikov do zaščite in da se jih ne ustrahuje ali izpostavlja povračilnim ukrepom;

13. opozarja, da je spodbujanje ciljev dostojnega dela, kot so trajnostno poslovanje, socialni dialog, svoboda združevanja, kolektivna pogajanja in socialna zaščita, nujno za odpravo kršitev človekovih pravic;
14. opozarja, da je potrebna skrbnost ključni sestavni del drugega stebra vodilnih načel OZN o odgovornosti gospodarskih družb in spoštovanju človekovih pravic; poudarja, da lahko učinkovite prakse potrebne skrbnosti izboljšajo tudi dostop do varstva pravic; ugotavlja, da izvajanje postopkov potrebne skrbnosti ne bi smelo samodejno izvzeti transnacionalnih podjetij iz njihove odgovornosti.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	24.10.2023
Izid končnega glasovanja	+: 10 -: 8 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Barry Andrews, Dominique Bilde, Catherine Chabaud, Antoni Comín i Oliveres, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Karsten Lucke, Eleni Stavru (Eleni Stavrou), Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Ilan De Basso, Marlene Mortler, Caroline Roose, Carlos Zorrinho
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Karolin Braunsberger-Reinhold

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

10	+
NI	Antoni Comín i Oliveres
Renew	Barry Andrews, Catherine Chabaud
S&D	Ilan De Basso, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Carlos Zorrinho
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Caroline Roose

8	-
ECR	Beata Kempa
ID	Dominique Bilde
PPE	Karolin Braunsberger-Reinhold, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Marlene Mortler, Eleni Stavru (Eleni Stavrou), Tomas Tobé

0	0
-	-

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	28.11.2023
Izid končnega glasovanja	+ : 46 - : 3 0 : 7
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Aleksander Aleksandrov Jordanov (Alexander Alexandrov Yordanov), Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Jean-Lin Lacapelle, David Lega, Pedro Marques, David McAllister, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Tomáš Zdechovský, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Jakop G. Dalunde, Christophe Grudler, Anja Haga, Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev), Georgios Kircos (Georgios Kyrtos), María Soraya Rodríguez Ramos, Mick Wallace, Elena Jončeva (Elena Yoncheva), Milan Zver
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Vladimír Bilčík, Clare Daly, Mónica Silvana González, Kostas Papadakis, Miguel Urbán Crespo

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V PRISTOJNEM ODBORU**

46	+
ECR	Anna Fotyga, Dominik Tarczyński, Witold Jan Waszczykowski
NI	Fabio Massimo Castaldo, Márton Gyöngyösi
PPE	Aleksander Aleksandrov Jordanov (Alexander Alexandrov Yordanov), Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Anja Haga, Sandra Kalniete, Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev), Andrius Kubilius, David McAllister, Francisco José Millán Mon, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Željana Zovko, Milan Zver
Renew	Petras Auštrevičius, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Georgios Kircos (Georgios Kyrtos), María Soraya Rodríguez Ramos, Salima Yenbou
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Mónica Silvana González, Pedro Marques, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Elena Jončeva (Elena Yoncheva)
Verts/ALE	Jakop G. Dalunde, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

3	-
ECR	Hermann Tertsch, Charlie Weimers
ID	Bernhard Zimniok

7	0
ID	Jean-Lin Lacapelle
NI	Kinga Gál, Kostas Papadakis
PPE	David Lega
The Left	Clare Daly, Miguel Urbán Crespo, Mick Wallace

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani